

Adam Potasz

Radzieckie »czołgi pokoju« na pozycjach

Nad polami PGR Wiśniów wolno przesuwają się tarcza słońca. Jest duszno. O północy drogi pnie się świeżym jęczmiennym rżyskiem na lekkie wznieście, by zobaczyć, jak pracują radzieckie „czołgi pokoju“.

Po drodze mijamy koleiny, które świadczą o tym, że niedawno przechodziły tędy cielska dużych maszyn.

Jakże inne to koleiny od tych, które jeszcze kilka lat temu wzdłuż i wszerz przecinały wiśniowieckie pola. Myśl ucieka w przeszłość. Najazd faszystowskich hord na Związek Rad, sromotna ich klęska i ucieczka znaczone ogniem, mordem i głębokimi koleinami „tygrysów“, zwycięski marsz Kościuszków przy boku Armii Radzieckiej. Potem przyszli saperzy. Rozminali pola, koleiny zaczęły się zbliżać, porastać rumiankiem i blawatem, ale ziemia stała odłogi. Człowiek wygnany z domu ogniem nie wracał, a ci co zostali przy życiu, nie byli w stanie uprawić takich obszarów. Aż na ugory przyszli traktorzyści i zaczęli objeżdżać pola Ursusami, Zetoramami. Maszyny wyręczyły ludzi. Pionierska praca dała dobre wyniki.

Kiedy wchodzimy w dojrzały łan jęczmienia, aż podziw bierze, że ugory w tak krótkim czasie zmieniły się w urodzajną glebę. Poligon wojny zmienił się w poligon pokoju, w poligon walki o chleb.

Zmęczeni przebyciem drogą dosiegamy wznieścia, skąd ukazuje się piękny widok. Na przeciwległym, lekko pochyłym stoku pracują cztery potężne maszyny, kombajny typu S-4, zwane przez traktorzystów czołgami. Z daleka dobiega nas basowy warkot motorów, lśnią w słońcu czerwone cielska agregatów, które wolno sunąc naprzód wrzynają się w równo stojącą ścianę jęczmienia i pożerają kłosa.

Fotoreporter zamierza jak zwykle biec, by „złapać“ na kliszę czerwonego smoka. Stoi jednak, patrzy i wdycha: — żeby tak mieć taki aparat, by móc stąd pstryknąć wszystkie naraz, to byłoby zdanie! — Warto nasyć oko takim widokiem na PGR-owskich polach, warto chwilę postać i patrzeć na potężne maszyny zastanowić się, jak szybko zmienił się krajobraz żniwnych pól, jaką drogę przeszliśmy od kosiarza do kombajnu, jakie w tym kryją się przemiany społeczne. Mamy nie tylko kombajny, ale Dychów, Wierzbicę, Nową Hutę. I to wszystko w okresie 9 lat. A co będzie jeszcze za 5, za 10 następnych lat?

Schodzimy z pagórka, zbliżamy się do kombajnów. Warkot motorów staje się coraz potężniejszy, szcękają koła, kółeczka, huczą pasy, mlóć, bębny. Pierwszy kombajn prowadzi Władysław Brud, młody na brąz opalony ZMP-owiec. Oczy jego bezustannie kontrolują przyrządy — temperatura, oliwa, ciśnienie. Od tego zależy dobra praca maszyny, a przy tym trzeba także spo-

glądać na ścianę, czy kombajn kosi na całej szerokości. Na wszystko trzeba mieć oczy i uszy w pogotowiu. Wczorajszy traktorzysta w pełni docenia nową funkcję, którą mu powierzono. Nie zawiedzie.

Chcemy z nim porozmawiać, podnosimy rękę, kombajn staje, witamy się.

— Jak wam się pracuje na kombajnie?

— Piękna robota — odpowiada. — Siedzę przy kierownicy, uważam na tych kilka zegarków, a maszyna chodzi postuszniej od konia, kosi i mlóci. Przejadę z 500 m. i 11 q omłocę. Ziarno na przyczepę i dalej koszę. Aż serce człowiekowi rośnie, gdy patrzy na taką robotę.

— A ile dziennie kosicie?

— Dziennie koszę 8—9 ha; można by jeszcze więcej wyciągnąć, ale teren górzysty, trzeba jechać ostrożnie. Pracujemy wszyscy na nowych normach. Ja wczoraj wykonałem 150 proc. normy i zarobiłem około 150 złotych. Chce się pracować. Ale już pojedzie, bo Janek mnie dogania.

Zawarczał motor i agregat ruszył, pozostawiając za sobą szeroki, 4-metrowy pas nisko zżętego zboża. Za nim pojawiła się śloma. Kierownik gospodarstwa chwytając ją ścisną w palcach żdźbła, sprawdza, czy mlóć, czy mlóć, czy mlóć. Dobra robota — mówi z zadowoleniem — dobra maszyna.

A kombajn posuwa się dalej, nie zatrzymując się, ani na chwilę.

Janek Brud pochodzi z gromady Horoszczyce koło Dohobyczowa. Jako syn matorolnego chłopca, chodząc na odrobek do kulaków, na pewno nie przypuszczał, że będzie prowadził taki czołg. Ale rwał się do traktora, chciał koniecznie jeździć na Ursusie. Gdyby Janek żył w sanacyjnych czasach, marzenia jego pozostałyby tylko marzeniami. Dopiero w Polsce Ludowej mogły się one stać rzeczywistością. Janek poszedł do PGR, stamtąd na kurs, który zdał z dobrym wynikiem. Był dobrym traktorzystą, a dziś prowadzi S-4.

— Janek stop! Janek stop! — krzyczy naraz brygadziści Tadeusz Kozak, Kombajn staje.

— Co jest? — Janek pyta wystraszony.

— Zaraz obejrzymy. Zejdź tylko — mocno coś ociera... O jest! Widzisz? Tu w wiatraczku zgięła się blacha! Daj młotek, trzeba ją naprostować!

Janek przynosi młotek i pomaga brygadziście usunąć mały defekt. Kilka uderzeń młotka, próbny ruch wiatraczkiem i wszystko w porządku, można jechać dalej.

— Dziękuję wam — mówi Janek. — Dobrze, że jesteście stale przy nas, zawsze człowiek czuje się pewnie.

Janek siada przy kierownicy, wolno opuszcza „beder“ czyli cały przedni korpus z wiatraczkami i kosiar-

ką, włącza pełny gaz i rusza naprzód.

Jedno spojrzenie w małe okienko wmontowane do zbiornika na zboże, drugie, trzecie i kombajnista podnosi „beder“ do góry, zjeżdża na pole, gdzie stoją przyczepy.

— A mógłby podjechać do mnie — a nie ja do niego — mruży pod nosem Kazimierz Wójcik, bo to i strata czasu i człowiek wytrąca się z pracy.

Kombajn pewnie prowadzony przez Wójcika, nie obciążony, lekko sunie po polu.

— Jeszcze w lewo! W lewo! — woła Stefan Lipski, dozorcą przyczepy, które pełne odwozi do magazynu.

Nieznaczny ruch kierownicą i kombajn staje tak, jak potrzeba. Lipski odsuwa sypnik zbożowy i do przyczepy wpada dorodne ziarno jęczmienia. Pierwsze pokosy i pierwsze omłoty, ziarno prosto z pola idzie na wialnię, a potem na klepisko. 4 kombajny — 8 ludzi, 1,5 dnia pracy — 60 ha jęczmienia skoszonych i wymłóconych — oto piękny wynik pracy agregatów. Przeciętna wydajność kombajnu na godzinę ze względu na pagórkowaty teren wynosi 1,2 ha, na równym polu dochodzi natomiast do 1,5 ha.

Kombajny — „czołgi pokoju“ to-

Inż. Marian Kwiecień

Naczelny Inżynier LPZB

By rosła wydajność pracy (II)

Plan techniczny jest to program prac technicznych i naukowo-badawczych zmierzający przez zastosowanie najlepszych metod wykonawstwa, dobór najbardziej odpowiednich środków wytwórczych i surowców do wyprodukowania największej ilości wyrobów o najlepszej jakości przy najniższym koszcie wytworzenia.

Plan rozwoju technicznego jest i musi być organiczną częścią narodowego planu gospodarczego.

Plan techniczny to skonkretyzowany wyraz polityki technicznej na określony okres czasu, wyraz polityki, wynikającej z zasadniczych zadań budowy socjalizmu.

Jedną z podstawowych cech planu gospodarczego jest jego dynamizm, to znaczy, musi on być takim planem, w którym wielkość produkcji narasta szybciej niż ilość środków produkcji. Da się osiągnąć drogą zwiększenia wydajności na jednostkę produkcyjną, na bazie zwiększenia sprawności środków wytwórczych, stosowania nowych, lepszych narzędzi, urządzeń i mechanizmów oraz usprawnień organizacyjnych.

Punktem wyjściowym planu technicznego jest wydajność czyli ilość wyprodukowana przez jednostkę

produkcyjną. Np. wskaźnik dyrektywny wzrostu wydajności dla reortu Budownictwa Przemysłowego na rok 1952 wynosił 16,8%. Wskaźnik ten podany jest jako średnia dla wszystkich rodzajów robót, a analiza wzrostu wydajności, przyjąwszy cały osiągalny wzrost za 100%, wskazuje, że posiada on następujące części składowe:

1. Zmechanizowanie robót ziemnych. Wprowadzenie do produkcji nowych maszyn, zwiększenie sprawności maszyn już pracujących oraz ściśle przestrzeganie zasady zespołowej pracy spręta pozwoli osiągnąć 2 procent całego wzrostu wydajności. Jako składowa dyrektywnego wzrostu wydajności, wzrost ten stanowi:

$$0,02 \times 16,8 = 0,37\%$$

2. Wprowadzenie na dużych budowach, przerabianych odpowiednio duże ilości betonu, stali betonowych. Pozwoli to osiągnąć 6% całego wzrostu wydajności. Jako składowa dyrektywnego wzrostu wydajności wzrost ten stanowi:

$$0,06 \times 16,8 = 1,0\%$$

3. Mechanizacja transportu pionowego i poziomego z podaniem materiałów na miejsce robocze. Pociągnięto to za sobą wzrost wydajności o 8%. Składowa dyrektywnego wzrostu wydajności stanowi:

$$0,08 \times 16,8 = 1,35\%$$

4. Mechanizacja transportu na placu budowy oraz mechanizacja załadunku i wyładunku. Przyczyni się do wzrostu wydajności o 4% i da składową wzrostu dyrektywnego w wysokości:

$$0,04 \times 16,8 = 0,67\%$$

5. Zastosowanie w budowie typowych konstrukcji i prefabrykatów pozwoli osiągnąć 27% całego wzrostu wydajności i da jako składową wzrostu dyrektywnego:

$$0,27 \times 16,8 = 4,53\%$$

6. Usprawnienie organizacji robót przez opracowanie:

a) projektów organizacji budowy, b) asortymentowych kart technologicznych,

c) dyspozytorskiego systemu kierownictwa produkcji pozwoli osiągnąć 40% całego wzrostu wydajności. Składowa wzrostu dyrektywnego stanowi:

$$0,40 \times 16,8 = 6,72\%$$

7. Usprawnienie organizacji robót przez tworzenie zespołów i brygad do 13% wzrostu całkowitej wydajności i składową wzrostu dyrektywnego w wysokości:

$$0,13 \times 16,8 = 2,18\%$$

Wskaźnik wzrostu wydajności dla reortu budownictwa przemysłowego był wskaźnikiem dyrektywnym. Jest rzeczą oczywistą, że podane wyżej wskaźniki efektywne wzrostu wydajności są również wskaźnikami dyrektywnymi, odnoszącymi się do

techniki, pochwała dla ludzi, którzy na wiśniowieckich polach je stosują, by szybciej i lepiej pracować, by przed terminem zameldować o wykonaniu zobowiązań dla uczczenia Świata Odrodzenia.

Kombajnista Jan Brud i jego pomocnik Czesław Adamczuk wybierają zboże z kombajnu na przyczepę.

ZMP-owiec, Jan Brud, troskliwie prowadzi kombajn typu S-4 na polach PGR Poturzyn. Rozumie, że od jego uwagi zależy wynik pracy i nie żałuje sił. Kosi dziennie 8—9 ha jęczmienia.

